Zpráva o činnosti výboru ČGS ČLS JEP v období 2018–2022

Report on the activities of the ČGS ČLS JEP committee in the period 2018–2022

Vážení čtenáři,
dovolte mi, abych Vás jménem odstupujícího výboru informoval o jeho činnosti ve volebním období 2018–2022.
Výbor pracoval ve složení (jméno, hlavní zodpovědnost):
doc. MUDr. Ondřej Urban, Ph.D. *(předseda)*
prof. MUDr. Milan Lukáš, CSc. *(1. místopředseda, partnerské vztahy, šéfredaktor časopisu GH)*
prof. MUDr. Stanislav Rejchrt, Ph.D. *(místopředseda, předseda Endoskopické sekce)*
doc. MUDr. Ilja Tachecí, Ph.D. *(vědecký sekretář)*
prim. MUDr. Vladimír Nosek *(pokladník)*
doc. MUDr. Martin Bortlík, Ph.D. *(vedení PS IBD)*
prof. MUDr. Tomáš Hucl, Ph.D. *(mezinárodní vztahy, webináře)*
prim. MUDr. Luděk Hrdlička, Ph.D. *(vedení Sekce ambulantních gastroenterologů)*
prim. MUDr. Petr Vítek, Ph.D., MBA *(logistika, webmaster, DRG)*
prim. MUDr. Jana Koželuhová, Ph.D. *(pacientské organizace)*
prof. MUDr. Radan Keil, Ph.D.
prim. MUDr. Jiří Cyrany, Ph.D. *(doporučené postupy, volby)*
doc. MUDr. Přemysl Falt, Ph.D. *(Sekce mladých gastroenterologů)*

Úvodem mi dovolte připomenout, že ČGS ČLS JEP byla založena dne 25. 10. 1945 v Praze. Jejím prvním předsedou byl zvolen Jiří Scheiner, zakládajícími členy byli dále Karel Herfort, Jan Hořejší, Josef Charvát, Zdeněk Mařatka, Josef Mašek, Miloš Netoušek, Bohumil Prusík a Václav Šváb. Odkaz našich předchůdců, z nichž mnozí svým významem přesáhli hranice oboru, nás zavazoval k jednání na nejvyšší etické a profesionální úrovni.

Za hlavní úkol ČGS jsme považovali vytváření odborných a organizačních podmínek pro zmírňování dopadu gastroenterologických onemocnění na populaci České republiky. Součástí činnosti ČGS bylo dále vyjadřování a obhajoba zájmů gastroenterologů jako profesní skupiny, organizace odborného vzdělávání a gastroenterologického výzkumu.

Výbor ČGS se ve volebním období 2018–2022 oficiálně sešel celkem 20krát a realizoval dvě výjezdní zasedání (Plzeň, České Budějovice). Členskou základnu jsme o své činnosti průběžně informovali prostřednictvím zápisů ze schůzí výboru, webových stránek www.cgs-cls.cz, newsletterů (celkem 16) a kongresových novin. Pandemická situace nám neumožnila realizovat plenární schůzi ČGS, kterou svoláme u příležitosti 17. postgraduálních dní v Karlových Varech konaných v termínu 1.–3. 12. 2022 *(www.gastrodny.cz)*.

Naše společnost má nyní 879 členů. ČGS je součástí České lékařské společnosti J. E. Purkyně a řídí se jejím organizačním řádem. V rámci ČGS pracují tři sekce – Endoskopická sekce, Sekce ambulantních gastroenterologů a Sekce mladých gastroenterologů. Dále pět pracovních skupin (PS) – tradičně PS IBD a nově PS pro celiakii, PS pro bariatrickou endoskopii, PS pro funkční diagnostiku a statut PS získal Český pankreatologický klub.

Po nástupu do funkce jsme realizovali reformu administrativy ČGS. V roce 2019 zahájil činnost **profesionální sekretariát**, jehož vedení se plným úvazkem ujala PhDr. Martina Pfeiferová (Praha) a v němž dále úvazkem 0,2 pracovala Mgr. Alena Kovaříková (Olomouc). Nový způsob administrace ČGS se osvědčil, zlepšily se naše vztahy se státní správou, plátci péče a partnery, zkrátila se reakční doba výboru a snížily se ekonomické náklady. V neposlední řadě byl vytvořen předpoklad pro zachování kontinuity těch organizačních činností, které nejsou závislé na volebním cyklu. Oběma jmenovaným spolupracovnicím děkuji za dosavadní vynikající práci ve prospěch ČGS.

V roce 2022 jsme dokončili reformu organizace endoskopické péče v ČR. Jedná se o projekt **Center vysoce specializované péče pro digestivní endoskopie (CDE)** (Věstník 8/2022 – Ministerstvo zdravotnictví *(www.mzcr.cz)*). Jeho realizací vznikne až 34 personálně a technologicky špičkově vybavených pracovišť pro jednotlivé spádové oblasti čítající 300 000 obyvatel. Aktivity CDE budou provázány s činností velkých chirurgických pracovišť, komplexních onkologických center a center intervenční radiologie. Projekt jako takový byl realizován po projednání s předsedou vlády, ministry zdravotnictví, vědeckou radou MZ,

výbory České chirurgické společnosti, České onkologické společnosti a České společnosti intervenční radiologie a byl oponován členy ČGS. Poděkování patří současnému ministru zdravotnictví prof. Válkovi, který dal projektu finální zelenou.

Velkou pozornost jsme věnovali **sazebníku výkonů**, do něhož jsme prosadili celkem deset nových výkonů digestivní endoskopie, funkční diagnostiky a telemedicíny. Zvyšování úhrad nákladného materiálu nám umožňuje provádět nejmodernější výkony terapeutické digestivní endoskopie. V roce 2023 vstoupí v platnost nový dezinfekční kód, který dále zvýší úroveň endoskopické péče v naší zemi a pokryje dosud nedostatečně zohledněné náklady na dezinfekci endoskopů. Spolu s navýšením plateb za endoskopii s vysokým rozlišením a dalšími úpravami tak celkově došlo k navýšení úhrad základní endoskopické péče o 79 %! V současnosti jednáme o dalších změnách úhrad. Ve spolupráci s ÚZIS jsme se podíleli na reformě systému DRG. Jejím výsledkem je zavedení signálních kódů pro náročné endoskopické výkony, což postupně povede ke zlepšení jejich úhrad nemocnicím.

Založili jsme organizaci **Czech Gastroenterology Study Group (CGSG)** se záměrem podpořit rozvoj gastroenterologické vědy a výzkumu v naší zemi. Na půdorysu této skupiny již byly zahájeny první výzkumné projekty. Dokončili jsme projekt tří pilířů kontinuálního vzdělávání gastroenterologa:

1. Prof. Zavoral se svým týmem spolupracovníků uspořádal učebnici **Mařatkova gastroenterologie**, která vyšla v nakladatelství Karolinum v roce 2021. Tato učebnice je beze sporu ozdobou české gastroenterologie a je srovnatelná s nejlepšími učebními texty gastroenterologie na světě.
2. Na organizační platformě Společnosti pro Mařatkovu gastroenterologii je provozována rovněž **videoknihovna** *https://video.endoscopy.cz,* ve které je nyní k dispozici 1 195 záznamů významných odborných prezentací.
3. Pravidelně vycházel časopis **Gastroenterologie a hepatologie**, který vydává ČLS JEP ve spolupráci s nakladatelstvím Care Comm s.r.o. Časopis je dostupný rovněž v on-line verzi na *www.csgh.info*. Každoročně jsou dvě nejlepší práce oceněny Cenou časopisu Gastroenterologie a hepatologie. Poděkování patří šéfredaktorovi, mezinárodní redakční radě a recenzentům.

Velkou pozornost jsme věnovali pokračující mezinárodní integraci naší společnosti. Tři členové ČGS získali pozice v UEG (Ilja Tachecí – National Societies Forum, Přemysl Falt – Meeting of Members, Petr Vaněk – Board Member of Young Talent Group). Poděkování výboru patří vedení ESGE a WGO, s nimiž jsme uspořádali tři velké mezinárodní kongresy v Praze. Organizace těchto kongresů a setkání s lídry světové gastroenterologie na české půdě byly pro náš výbor ctí a inspirací. U příležitosti těchto kongresů jsme udělili čestná členství ČGS profesorům Horstu Neuhausovi, Thierry Ponchonovi a Helmutu Messmanovi. Samozřejmostí byla mezinárodní účast na domácích kongresech ČGS. Tradičně jsme spolupracovali se slovenskými gastroenterology, a to nejen na uvedených mezinárodních akcích. Přes omezení mobility daná pandemickou situací pokračovala praktická spolupráce s naší partnerskou beninskou gastroenterologickou společností. Několik kolegů z Beninu stážovalo na gastroenterologické klinice v Olomouci a společný chirurgický a gastroenterologický tým z Ostravy a Olomouce každým rokem praktikoval v Beninu.

Na národní úrovni jsme zorganizovali nebo garantovali celkem **18 kongresů** a dalších odborných akcí. Vedle vědeckého a společenského významu se kongresy staly také významným finančním zdrojem pro ČGS, celkový zisk činil 3 679 233 Kč. Kromě těchto akcí však v naší zemi proběhl nespočet sympozií, workshopů a webinářů. Děkujeme všem organizátorům, že věnovali své schopnosti a čas rozvoji našeho oboru.

Naši činnost negativně ovlivnila pandemie covidu-19. V jejím průběhu jsme pravidelně vydávali doporučení pro provádění digestivní endoskopie a pro management biologické léčby v podmínkách pandemie. Vzdělávání jsme převedli do on-line prostoru, uspořádali jsme dva on-line kongresy a zorganizovali seriál webinářů ČGS, ve kterých pro velký zájem chceme pokračovat. Naším úkolem do budoucna zůstává eliminovat v pandemii vzniklý deficit péče, zejména 15% pokles počtu screeningových koloskopií.

Ve sledovaném období ČGS spolupracovala celkem s 20 partnery, kterým děkujeme za přízeň a důvěru. Jejich sponzoring tvořil významnou součást příjmu naší společnosti a umožnil financování řady projektů. Například na ESGE Days 2022 jsme zakoupili registrace pro 197 členů ČGS v celkové částce 1 094 204 Kč. S partnery jsme se pravidelně setkávali u příležitosti odborných akcí a výjezdních zasedání.

Financování činnosti ČGS bylo mírně přebytkové. Jediný účet ČGS byl veden u ČLS JEP a v současné době je na něm k dispozici 5 637 020 Kč (ve srovnání s 4 641 906 Kč v roce 2018). Dobrý **hospodářský výsledek** nám umožnil udržet členské příspěvky na stávající úrovni a podporovat mnoho dalších aktivit, například Mařatkovu videoknihovnu nebo datový audit screeningu kolorektálního karcinomu.

Velkou práci odvedla **pracovní skupina IBD**. Byla rozšířena síť center pro biologickou léčbu IBD, tato léčba se pro naše nemocné stala dostupnější. Úspěšně pokračovala činnost registru CREdiT, v němž je aktuálně vedeno více než 7 000 pacientů a patří k největším svého druhu v Evropě. Výsledky multicentrických projektů, například sledování těhotných pacientek exponovaných novým biologikům nebo studie zaměřená na transplantaci fekální mikroflóry u pacientů s ulcerózní kolitidou, byly publikovány v impaktovaných časopisech. Pokračovaly tradiční edukační aktivity, například intenzivní IBD kurz,

Obr. 1. Elita světové digestivní endoskopie v Praze.
Fig. 1. The world elite of digestive endoscopy in Prague.

Česko-slovenská IBD sympozia, IBD dny Hořovice a sympozium Biologická léčba IBD.

Endoskopická sekce se zabývala koncepcí Center digestivní endoskopie. Byla partnerem ESGE při organizaci ESGE Days v Praze, jejichž součástí byly České a slovenské endoskopické dny. Ve spolupráci se slovenskými partnery zorganizovala sekce 43. slovenské a české endoskopické dny v Trenčíně. Součástí těchto akcí byly kvalitní hands-on tréninky. Ve spolupráci se Společností gastrointestinální onkologie (SGO) a praktickými lékaři pokračovala realizace programu screeningu kolorektálního karcinomu, jehož výsledky řadí českou gastroenterologii do špičky preventivní péče na světě. Zahájili jsme diskuzi o screeningu karcinomu pankreatu v populaci s vysokým rizikem. Výbor Endoskopické sekce každoročně udělil Kasafírkovu cenu za nejlepší endoskopickou publikaci mladého autora.

Ve sledovaném období vznikly celkem **tři nové doporučené postupy**, jeden postup byl inovován a řada dalších byla přeložena ze zahraničních zdrojů. Oblíbenou se stala aplikace obsahující zjednodušené klinické postupy na webových stránkách ČGS.

Sekce ambulantních gastroenterologů řešila zejména otázky spojené s pandemií covidu-19 a dohadovacími řízeními o úhradách ambulantní péče. Společně s Endoskopickou sekcí odvedla velkou práci na poli sazebníku výkonů, prakticky se jednalo o mnoho dní příprav a více než deset jednání s ministerstvem zdravotnictví. Tradicí se stala samostatná odborná sekce na národním kongresu zaměřená na problematiku ambulantní gastroenterologie.

Obr. 2. Předseda ČGS doc. MUDr. Ondřej Urban, Ph.D., gratuluje prof. MUDr. Přemyslu Fričovi, CSc., k životnímu jubileu.
Fig. 2. Chairman of the ČGS Assoc. Prof. Ondřej Urban, MD, PhD, congratulates to Prof. Přemysl Frič, MD, PhD, on his life anniversary.

Velkou pozornost jsme věnovali **Sekci mladých gastroenterologů (SMG)**, která čítá 120 gastroenterologů ve věku do 35 let. Sekce je velmi aktivní, realizuje překlady evropských odborných doporučení do češtiny a organizuje samostatný kongres v Českých Budějovicích. Výbor ČGS individuálně podpořil 58 členů SMG celkovou částkou 327 000 Kč. Jednalo se zejména o podporu aktivní účasti na velkých zahraničních kongresech a úhradu členství v ESGE.

Spolupracovali jsme s řadou pacientských organizací a kontinuálně jsme pracovali na přiměřené medializaci našeho oboru. Příjemnou samozřejmostí byla odborná spolupráce s profesními organizacemi gastroenterologických sester a spřátelenými odbornými společnostmi (obr. 1, 2).

Závěrem mi dovolte, abych využil této mé poslední příležitosti k Vašemu oslovení z pozice předsedy ČGS ČLS JEP k osobní poznámce. Výkon své funkce jsem považoval za vzácnou příležitost vykonávat službu ve prospěch organizace, která pro mne hodně znamená a jejíž hodnoty obdivuji. Měl jsem štěstí, že jste do „mého" výboru zvolili vynikající osobnosti současné české gastroenterologie, kteří věnovali své schopnosti ve prospěch ČGS. Bylo pro mne ctí a velkou životní zkušeností koordinovat jejich činnost. Jako mnohokrát v minulosti jsem si uvědomil, že pokroku lze nejsnadněji dosáhnout v týmu. **Děkuji všem členům výboru za odvedenou práci.** Také děkuji svým oponentům za vytváření tvůrčího napětí, z něhož jsem těžil.

Milí členové, ČGS jsme od předchozího výboru převzali ve výborné kondici. Smyslem naší práce bylo předat štafetu ve stavu ještě lepším. Do jaké míry jsme v tom byli úspěšní, posuďte sami.

Jménem odstupujícího výboru Vám všem děkuji za důvěru a podporu, přeji Vám pevné zdraví, dobrou mysl a trvalou radost z gastroenterologie.

S úctou a pozdravem

Za výbor ČGS 2018–2022
doc. MUDr. Ondřej Urban, Ph.D.

PARTNEŘI ČGS

Platinoví partneři

abbvie
CELLTRION
janssen
PHARMACEUTICAL COMPANIES OF Johnson&Johnson
OLYMPUS

Zlatí partneři

KRKA
PRO.MED.CS Praha a.s.
Takeda

Stříbrní partneři

AOP ORPHAN
FOCUS ON RARE DISEASES
Boston Scientific
Advancing science for life™
FRESENIUS KABI
caring for life
VIATRIS
Pfizer

Bronzoví partneři

ALFASIGMA
FERRING PHARMACEUTICALS
IPSEN Innovation for patient care
CONSUMER HEALTHCARE
SANDOZ A Novartis Division
TILLOTTS PHARMA

Partneři

accord We make it better
COOK® MEDICAL
IMEDEX TECHNOLOGY SCOUT
S&D Pharma CZ